

Hvad er det kulturelle vækstlag?

Definition og vidensgrundlag

Indhold

Introduktion	s. 3
Hvad er det kulturelle vækstlag?	s. 5
Vækstlagets placering i kulturlandskabet	s. 6
Viden om vækstlaget	s. 7
Vækstlagets behov for støtte	s. 9
Vækstlagsmiljøer	s. 11
Behov, indsatser og effekt	s. 13
Kilder	s. 14
Bilag	s. 15

Bilag 1: Udarbejdelse af materialet

Bilag 2: Grundlag for KUBI vækstlagsindsatser

Billede: Debut Fest 2023

Introduktion

Det *kulturelle vækstlag* er et bredt og varieret begreb, som bliver brugt på forskellige måder til at beskrive en særlig del af kulturlivet i Danmark. I dette vidensgrundlag beskrives, hvad Kultur-, Fritids og Borgerserviceforvaltningen (KFF) i Københavns Kommune forstår ved det kulturelle vækstlag (fremover omtalt *vækstlaget*) i forbindelse med Kulturhus- og Biblioteksplanen¹ og særligt kommunale kulturhuse.

Formål med vidensgrundlaget

Vækstlaget er en prioriteret målgruppe for KFF² og forvaltningen har en lang tradition for at understøtte vækstlaget i København, særligt i kommunens kulturhuse og gennem tilskud og puljer. Arbejdet i forvaltningen er før fortrinsvist foregået lokalt i bydelene og med begrænset erfaringsudveksling på tværs eller fælles best practice. På samme måde har forvaltningen ikke tidligere haft en fælles definition af vækstlaget.

Formålet med vidensgrundlaget er først og fremmest at opnå en fælles forståelsesramme og et fælles sprog for, hvad vi under KUBI planen mener, når vi omtaler vækstlaget. Dette gøres for, at vi på tværs af afdelinger og bydele kan målrette og styrke vores indsats for kulturskabere i vækstlaget. En klar afgrænsning af KFF's forståelse af det kulturelle vækstlag vil styrke arbejdet med målgruppen.

Vidensgrundlaget er en del af en tværgående indsats for vækstlaget, der er påbegyndt som led i den fælles handleplan for udviklingen af Københavns kulturhuse og biblioteker (KUBI-planen).¹ Den tværgående indsats skal adressere de udfordringer, som vi ved, at vækstlaget oplever. Bl.a. udfordringer med at udkomme og at de har vanskeligheder med at gennemskue kommunale muligheder og tilbud.³

Om vidensgrundlaget

Dette er et internt vidensgrundlag, der er blevet til på baggrund af research omkring, hvordan vækstlagsbegrebet bliver brugt andre steder i kulturlivet og internt i KFF. Kilder i vidensgrundlaget er derfor en blanding af eksternt materiale og internt materiale, der inkluderer workshops og forvaltningens egne erfaringer fra arbejdet med målgruppen.

Den primære målgruppe for vidensgrundlaget er ledere og medarbejdere i forvaltningen, der arbejder med kulturudvikling, f.eks. i vores kulturhuse og biblioteker. Særligt kulturhusene spiller en vigtig rolle for vækstlaget i København ved at være et sted, hvor der er plads til at afprøve idéer, øve sig og skabe kultur for første gang.

¹ Kulturhus- og biblioteksplanen, 2025

² Kultur- og fritidspolitikken, 2023

³ Creative Footprint Report, 2024

Introduktion

Hvordan arbejder andre med vækstlaget?

Det kulturelle vækstlag er et prioriteret område for flere kommuner og fonde (bl.a. Aalborg Kommune, Aarhus Kommune, Odense Kommune og Tuborgfondet).¹

Vækstlagsbegrebet nævnes derfor i flere kommunale kulturpolitikker og -strategier med udgangspunkt i, hvordan den pågældende kommune ønsker at støtte vækstlaget.

Generelt omtales vækstlaget som "det nye", bestående af kulturskabere, der ofte er unge og med store ambitioner. Der findes dog ingen klare definitioner af vækstlaget i disse strategier og politikker.

Til højre ses et udpluk af, hvordan vækstlagsbegrebet bliver brugt i de omtalte kilder.

¹Aalborg Kommunes Kulturpolitik (2020); Aarhus Kommune Kulturpolitik 2021-2024, (2021), Odense Kommune Kulturpolitik (2022) & Tuborgfondet.

Talenter der er en del "den kulturelle fødekæde"

Vækstlaget nævnes i både Aarhus, Odense og Aalborg Kommunes kulturpolitikker som en gruppe aktører, man ønsker at støtte for at styrke den kulturelle fødekæde i byen. I Aarhus skal dette bidrage til at sikre, at der også i kommende år vil være et stærkt kulturliv i byen:

"En forudsætning for et stærkt kunst- og kulturliv er bl.a., at der er gode betingelser for, at vækstlag og talenter kan udvikle sig og gro" (Aarhus Kommune 2021).

Samme forståelse af vækstlagsaktører som grundlaget for "fremtidens" kulturliv ser man i Odense Kommunes kulturpolitik, der omtaler vækstlaget som morgendagens professionelle kunstnere under fokusområdet "Styrkelse af vilkårene for vækstlag og fødekæde":

"[mange] kunstneriske talenter udsprunget af byen [...] har taget det helt store skridt og er blevet kendte professionelle kunstnere. Odense skal fortsat være en by, hvor kunstnere udklækkes og kan udøve deres professionelle virke" (Odense Kommune, 2022).

Aalborg Kommune vil understøtte institutioner, der arbejder med vækstlaget og ser en investering i vækstlaget som en investering i erhvervsfremme:

Vi tror på stærke vækstlag, hvor talenter har

mulighed for at udvikle sig er afgørende for at skabe en levende kommune (Aalborg Kommune, 2021).

De tre kommuner bruger altså vækstlagsbegrebet på en måde, der viser, at de forstår vækstlagsaktører som en vigtig målgruppe, der består af talenter under udvikling, som en dag vil blive en del af den mere etablerede kulturscene i byen.

Kulturel og kunstnerisk nyskabelse

Flere kommuner beskriver vækstlaget som aktører, der skaber nybrud i kulturlivet og kommer med nye idéer. F.eks. beskriver Aarhus Kommune vækstlagsaktører som nogle, der "drømmer stort" og "stræber efter det næste" f.eks. ved at gå på en kunstnerisk uddannelse eller være i gang med at starte en kreativ karriere, virksomhed eller projekt (Aarhus Kommune, 2021).

Børn og unge som vigtig del af vækstlaget

For flere kommuner og fonde hænger deres støtte til vækstlaget tæt sammen med indsatser for unge. F.eks. nævner Odense Kommune, at "børn og unge er kimen til et sundt og mangfoldigt vækstlag" (Odense Kommune, 2022), ligesom Tuborg fondens støtteområde *Kreative erhverv - vækstlag i rytmisk musik* udelukkende henvender sig til unge (Tuborgfondet).

Definition

Hvad er det kulturelle vækstlag?

Vækstlagsbegrebet anvendes bredt i kulturlivet, særligt i kommunalt regi. Her bruges det både til at beskrive en målgruppe og et miljø af kulturskabere.

Samtidig findes der dog få klare definitioner af begrebet, som beskrevet i det foregående. På samme måde er ordbogsdefinitionen bred, og beskriver begrebet som personer, der er "på vej frem" og med til at skabe ny udvikling inden for kulturlivet.

I forbindelse med KUBI-planen forstår forvaltningen det kulturelle vækstlag som både en målgruppe og miljøer i kulturlivet, der eksperimenterer med nye kulturelle praksisser eller formater. Med nye praksisser menes praksisser, der er eksperimenterende, innovative eller at det er nyt for kulturskaberens selv.

Vækstlagsaktører er en målgruppe, der arbejder aktivt for at skabe kultur, men ikke nødvendigvis lever af det, og som har ambitioner om at udvikle projektets, værkets, idéens eller arrangementets kvalitet og dele det med andre.

Vækstlagsmiljøer forstås som flere aktører inden for en kulturform, der finder sammen i et løst fællesskab, hvor den enkelte aktør kan finde inspiration, netværk og sparring.

Vækst skal i denne forbindelse forstås som udvikling af evner, netværk og kvaliteten af et projekt – og ikke nødvendigvis at vokse mod et bestemt mål om at blive mere etableret eller kunne tjene penge på sit projekt (selvom dette også kan være ambitionen for vækstlagsaktører).

Københavns Kommune kan yde støtte til vækstlagets aktiviteter og projekter så længe de er offentligt tilgængelige eller skabes sammen med andre. Heri ligger Københavns Kommunes hjemmel for at arbejde med området og understøtte vækstlaget gennem vores tilbud. KFF's rolle i at understøtte vækstlaget beskrives på næste side.

Ordbogsdefinition

Gruppe af personer der er på vej frem, og som skaber ny udvikling på et område

Den danske ordbog

Definition af det kulturelle vækstlag

Vækstlaget er både en målgruppe af aktører og miljøer i kulturlivet, der eksperimenterer med nye kulturelle praksisser eller formater. KFF's definition af begrebet er derfor delt op i disse to dele.

Vækstlagsaktører er kulturskabere der:

- Arbejder med kunst- og kultur, men ikke nødvendigvis lever af det
- Har en ambition om at udkomme med deres kulturprojekt
- Er drevet af at udvikle sig indenfor deres kulturform og udvikle kvaliteten af deres projekt

Vækstlagsmiljøer er grupper af aktører inden for en kulturform, der er kendetegnet ved at:

- Være selvorganiserede
- Have begrænset adgang til ressourcer (f.eks. økonomi og faciliteter)

Både aktørerne og miljøerne rummer mange forskellige kulturformer, f.eks. musik, teater, dans, scenekunst, litteratur, kulturafvikling eller visuelle kunstformer som bl.a. billedkunst. Vækstlaget er ofte uden for de etablerede institutioner (her forstået som større statslige eller kommercielle kulturinstitutioner).

Definition

Vækstlagets placering i kulturlandskabet

Vækstlaget består af aktører, der har en ambition om at udvikle sig inden for deres kulturform, og om at udkomme med deres projekter. Samtidig har vækstlaget begrænset adgang til ressourcer og derfor behov for støtte til at udvikle sig og udkomme.

Figuren til højre illustrerer, hvor vækstlaget placerer sig i kulturlandskabet. Figuren viser, hvordan vækstlaget adskiller sig fra hhv. fritidskulturen og det etablerede kulturliv.

Ambitionen eller drivkraften er det, der adskiller vækstlagsaktører fra fritidskulturskabere. Fritidskulturskabere kan beskrives som alle, der engagerer sig i at skabe kultur, men i højere grad på hobbyplan.

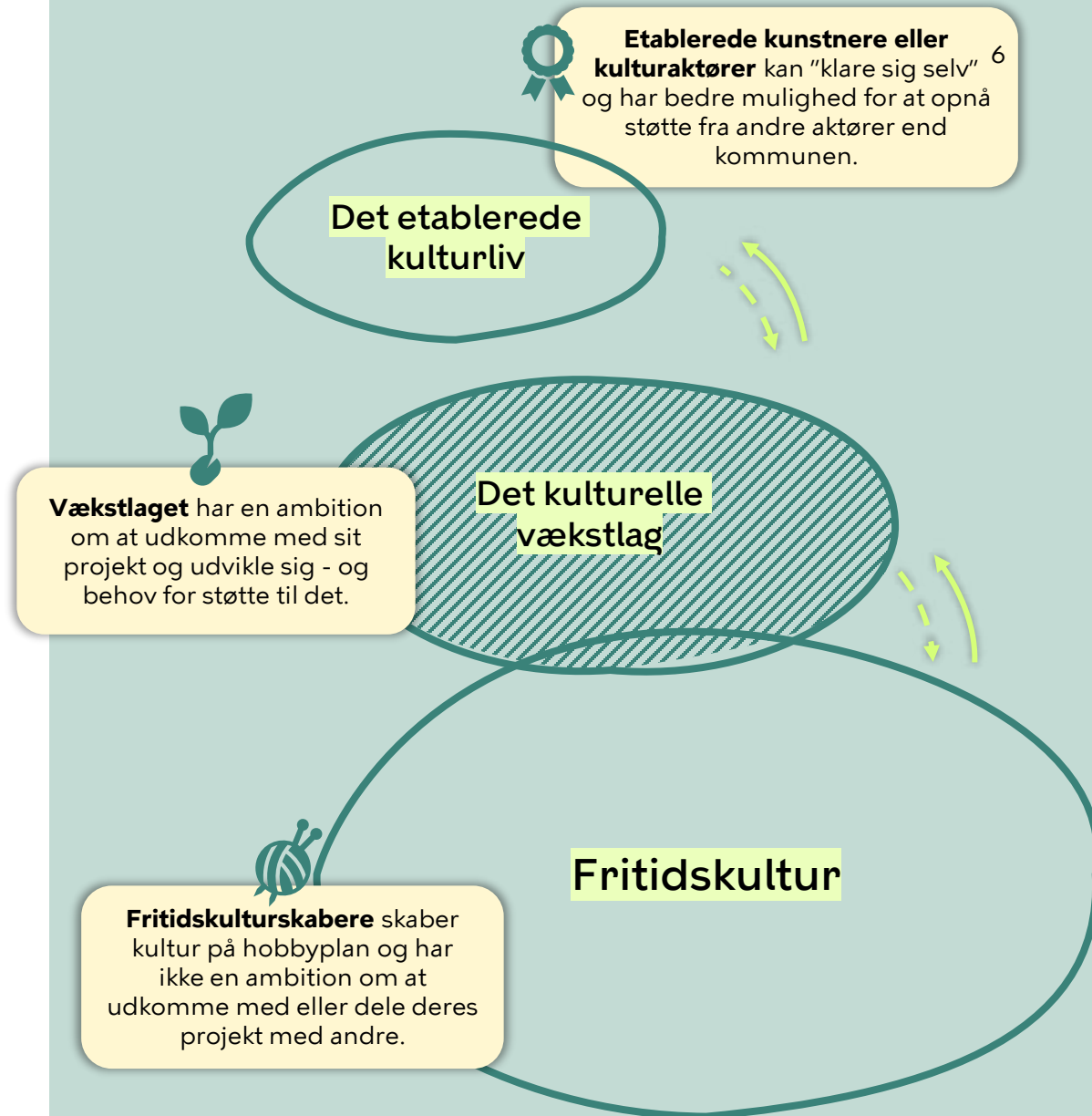
Det der særligt adskiller vækstlaget fra det etablerede kulturliv er, at vækstlaget har brug for støtte og hjælp til at udvikle deres projekt og komme længere ud. Etablerede kunstnere eller kulturskabere kan i højere grad klare sig selv – enten grundet erfaring eller

støtte fra større statslige eller kommercielle kulturinstitutioner.

Nogle vækstlagsaktører går på en uddannelse (f.eks. kunstakademier, højskoler, aftenskoler mm), hvor de kan få hjælp og assistance af undervisere til deres udvikling og danne netværk og erfaring. Andre vækstlagsaktører er ikke under uddannelse, men kan selv have et stærkt netværk.

Både vækstlagsaktører indenfor og udenfor uddannelsesinstitutioner kan have behov for støtte, men særligt er det vigtigt for KFF at understøtte de dele af vækstlaget, der har svært ved at opnå støtte andre steder.

KFF har potentiale til at støtte det kulturelle vækstlag gennem flere af vores institutioner, men særligt tilbyder kulturhusene et mulighedsrum hvor vækstlaget kan afprøve deres talent og idéer, blive en del af kreative miljøer samt få faglig støtte og rådgivning.

Figuren viser vækstlagets placering i kulturlandskabet mellem fritidskulturen og det etablerede kulturliv.

Viden om vækstlaget

Vækstlagets placering i den kulturelle fødekæde

Vækstlaget er en del af den kulturelle fødekæde¹ og det er en forudsætning for, at byer kan udvikle sig med et nyskabende og bæredygtigt kulturliv, der fornyr sig, udvikler nye talenter og bevarer sin relevans over tid.² Det er ofte i disse miljøer eller stadier, at nye kulturelle praksisser vokser frem og det etablerede kulturliv er derfor afhængig af vækstlaget.

Det er derfor vigtigt at have gode rammer for vækstlaget, så spirende kulturaktører med ambitioner kan dygtiggøre sig inden for kulturen. Små investeringer i vækstlaget skaber på denne måde langsigtet værdi i hele fødekæden.

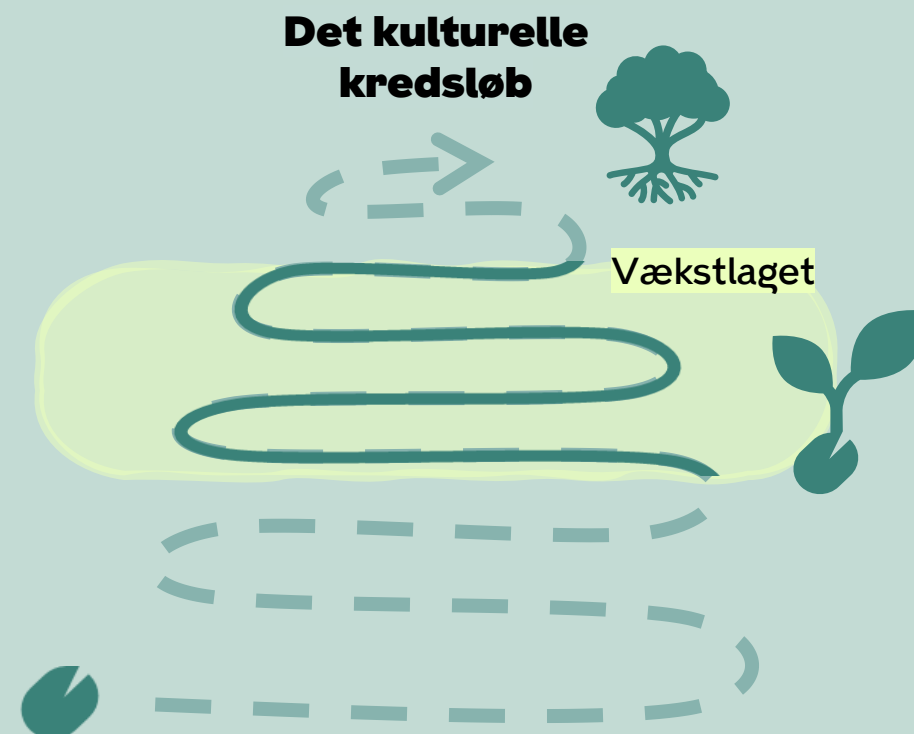
Støtte til vækstlaget styrker det samlede kulturelle kredsløb

Vækstlaget er kendetegnet ved små, ustabile økonomier, hvor projekter ofte bæres af frivillighed, egenbetaling og midlertidige rammer. De fleste vækstlagsaktører har begrænset adgang til økonomiske midler til deres kulturprojekt, hvilket bl.a. skyldes, at de

har et mindre (eller ikke eksisterende) publikum og derfor ikke nødvendigvis kan tiltrække et stort antal publikum og sælge mange billetter.

Netop derfor har vækstlaget behov for målrettet kommunal støtte, så de eksperimenterende miljøer kan overleve og fortsat levere den innovation og talentudvikling, som hele kulturlivet bygger på. Det kan være igennem underskudsgaranti, eller anden type tilskud (f.eks. rådgivning og adgang til lokaler), at KFF kan støtte vækstlaget (læs mere i *Vækstlagets behov for støtte* på side 9).

Fordi vækstlaget fungerer som en del af en fødekæde for det etablerede kulturliv, kan kommunen forholdsvis få midler være med til at styrke hele kredsløbet. Samtidig tilbyder vækstlaget i sig selv høj kulturel værdi til kommunens kulturtilbud (som f.eks. kulturhuse, biblioteker og museer), gennem nyt kulturelt indhold, praksisser og formater.

¹Som det fremgår i det forrige, er det ikke alle aktører i vækstlaget, der nødvendigvis bliver en del af det etablerede kulturliv på sigt.

²Creative Footprint Report (2024) og OECD (2025)

Viden om vækstlaget

Motivation er et centralt parameter

Vækstlagsaktører vil noget inden for kulturlivet og har en ambition om at udvikle deres projekt. De er kendetegnet ved at være i bevægelse, og være motiverede for at komme længere ud, blive dygtigere og lære. Eftersom motivationen for at dele eller udkomme med ens kulturprojekt er så centralt for KFF's forståelse af vækstlagsbegrebet i forbindelse med KUBI-planen, er det relevant at kigge dybere ind i, hvordan denne motivation kan se ud hos vækstlagsaktørerne.

Det varierer hvilken motivation vækstlagsaktører har med deres kulturprojekt. Til højre beskriver vi tre typer vækstlagskulturskabere, der er identificeret gennem en undersøgelse af bevilligede ansøgninger til Snabslanten mellem 2021 og 2023.¹ Snabslanten er en kommunal ungekulturpulje, hvis

målgruppe tilhører én bestemt del af vækstlaget. Typerne skal altså læses med det forbehold, at de er skabt på baggrund af viden om Snabslantens unge målgruppe, og derfor ikke rummer alle aldre.

Med typerne kan vi blive klogere på, hvad der kendetegner vækstlaget og hvad der motiverer dem. Deres motivation er primært at:

- Adressere en social problematik
- Skabe en platform
- Præsentere et værk

De tre typer er baseret på fællestræk i projekternes motivation, målsætning og arbejdsform/genre. Typerne rummer ikke nødvendigvis alle vækstlagsaktører, men repræsenterer de største tendenser i vækstlagskulturskabernes motivation².

Aktivisten vil adressere en social problematik, har fokus på at gøre en forskel og er drevet af at gøre op med uretfærdighed. Det kan både være ulige strukturer i kunstverdenen, klimaforandringer eller ensomhed blandt unge. Her er sagen i forgrunden, når projektet skal motiveres. For aktivisten handler det ikke kun om at skabe et kulturarrangement, men også at adressere og fremme en sag.¹

Arrangøren vil skabe en platform og har fokus på at understøtte det underrepræsenterede. For Arrangøren er det centralt at give plads til specifikke kulturelle udtryk eller grupper, som de mener er trængt i kulturlivet. Det spænder fra identitetsmæssige minoriteter til særlige nichekulturer, der mangler en platform. Ofte identificerer ansøgeren sig selv som tilhørende den gruppe eller niche, de vil give plads til.¹

Kunstneren vil præsentere et værk og har fokus på det kunstneriske indhold og skaber originale kunst- eller kulturværker. Personer i denne type søger støtte til at realisere deres visioner, som kan være alt fra et nyt teaterstykke til et tidsskrift eller en udstilling. Kunstneren adskiller sig fra Aktivisten og Arrangøren ved at lægge vægt på projektets æstetiske, kunstneriske og kulturelle værdi, snarere end et underliggende samfundstema eller en social problemstilling.¹

¹Evalueringsrapport af Snabslanten (2024)

²Typerne skal læses som idealtyper og enkelte aktørers motivation kan indeholde elementer af alle tre

Behov for støtte

Hvordan kan KFF støtte vækstlaget?

Vækstlagsaktørers behov for støtte kan variere afhængig af flere forhold, som f.eks. aktørens erfaring, netværk, økonomi og motivation.

Der er dog nogle fællesnævnerne blandt vækstlagets behov for støtte (udover økonomi, som er et behov for langt de fleste), som kan inddeles i nedenstående tre overskrifter. I det følgende beskrives disse behov for støtte, samt hvordan særligt kulturhusene kan yde denne støtte.

Vækstlagets har behov for..

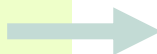
Hjælp til at udvide sit publikum og netværk, bl.a. gennem *markedsføring og brobygning*

Rådgivning, støtte og viden om bl.a. *administration, budget og at drive et projekt*

Faciliteter til både at *udkomme* og til at *udvikle, øve sig og producere*

Hjælp til at udvide sit publikum og netværk

Eftersom kulturskabere i vækstlaget enten er uetablerede eller nye i kulturlivet, har de som udgangspunkt ikke et stort publikum, og flere har heller ikke et stort netværk indenfor kulturlivet.

For at støtte vækstlagsaktører i deres udvikling og ambitioner i at udkomme med eller dele deres kulturprojekt, støtter KFF vækstlaget med hjælp til markedsføring og brobygning.

Hjælp med markedsføring for at nå ud til et større publikum

Uanset hvad ambitionsniveauet er for vækstlagsaktøren, så deler vækstlaget ønsket om at udkomme med eller dele deres kulturprojekt med andre. For at kunne nå ud til flere, kan de have behov for hjælp til markedsføring. Her har KFF mulighed for at hjælpe gennem vores markedsføringskanaler samt ved at give støtte til hvordan projektet formidles (form, indhold og deadlines).

Brobygning til at skabe netværk

Som uetableret eller ny kulturskaber kan man have brug for fællesskaber med ligesindede til at erfaringsudveksle og i nogle tilfælde danne arbejdsgrupper og arbejdsfællesskaber. Nogle kommer med en kulturidé og har behov for nogle at skabe med, og andre har et fællesskab omkring en idé men kan bruge sparring.¹

KFF kan hjælpe ved at stille faciliteter til rådighed, hvor man kan mødes og sparre med peers og opleve at blive støttet og inspireret, men KFF kan også aktivt facilitere miljøer, interessefællesskaber og netværk blandt vækstlagsaktører.

¹Beskrivelserne er baseret på erfaringer fra arbejdet med vækstlaget i KFF's kulturhuse.

Behov for støtte (fortsat)

Hvordan kan KFF støtte vækstlaget?

Rådgivning, støtte og viden

Mange vækstlagsaktører har behov for rådgivning og hjælp til at forstå de administrative og økonomiske aspekter af det at drive et projekt. Dette handler om rådgivning i bl.a. budget, funding, at forstå regler i kommunen og at kunne projektlede.¹

Det kan også være rådgivning om hvilke muligheder der er for at finde den rigtige scene eller venue for dem. Dette er især relevant for nogle af de mere uprøvede kulturskabere.¹

Vækstlaget kan have svært ved at vide, hvor de skal henvende sig, og derfor er det vigtigt, at KFF har en tydelig markedsføring af, hvilke muligheder forvaltningen tilbyder.

Flere kan desuden have et behov for at blive støttet i troen på, at det de drømmer om, faktisk kan lade sig gøre.

Faciliteter

Et sted at udvikle, øve sig og producere

Vækstlagsaktører har brug for faciliteter, hvor de kan udvikle og producere deres kulturprojekter.¹ På tværs af typer af kultur vil behovet for fysiske rammer til dette være forskellige – lige fra mødelokaler til bevægelsesrum, øvelokaler eller værksteder.

Et sted at udkomme

Vækstlagsaktører har også behov for et sted at kunne afvikle og udkomme med deres kulturprojekter. Dette kan være i form af en scene at spille musik på, et værksted at afvikle en workshop eller et rum med god akustik til et debatarrangement. Det handler både om at give vækstlagsaktørerne en platform at afvikle og udkomme på, men også om, at der er teknisk rådgivning og støtte i at markedsføre events og arrangementer. Ligeledes kan det være at guide vækstlaget til det rigtige sted for netop deres projekt – enten til et sted med en særlig facilitet eller profil.¹

KFF har mulighed for at hjælpe vækstlagsaktørerne ved at stille faciliteter² og – i det omfang ressourcerne tillader det – faglig rådgivning til rådighed.

¹Beskrivelserne er baseret på erfaringer fra arbejdet med vækstlaget i KFF's kulturhuse.

²Hvis KFF stiller lokaler til rådighed gratis eller under markedspris, betragtes det som et tilskud og skal derfor leve op til relevant lovgivning samt tilskudsadministrativ praksis i Københavns Kommune.

Vækstlagsmiljøer

Hvordan kan vores kulturhuse være attraktive steder for vækstlagsmiljøer?

Vækstlagsmiljøer er ofte tæt forbundet med fysiske steder, hvor grupper kan samles, øve, udkomme og finde netværk. Ikke alle vækstlagsmiljøer er knyttet til et fysisk sted, men ofte er et sted at mødes en forudsætning for, at et miljø kan udvikle sig. Udover at vækstlagets aktører kan have behov for støtte til at udvikle sig og deres projekt, kan vækstlagets miljøer altså have behov for fysiske samlingspunkter.

Her tilbyder særligt kulturhusene et unikt samlingspunkt og mulighedsrum ved at stille faciliteter og ressourcer til rådighed, som giver borgere og kulturmiljøer mulighed for at udfolde og realisere deres ideer, projekter og arrangementer.¹

På tværs af kulturhusene gøres dette bl.a. gennem platformen Skab Kultur, hvor borgere med en god idé og projekt, kan få et fysisk sted at afholde den, og i nogle tilfælde sparring og rådgivning.

For at være attraktive steder for vækstlaget og understøtte miljøerne bedst muligt, kan kulturhusene enten være steder, der *giver plads til miljøer* eller selv have en *aktiv rolle i at facilitere dem*.

Følgende forhold er vigtige for, at et kulturhus kan være attraktivt for vækstlaget. Huset bør have:

- Professionelle faciliteter
- Inspirerende program
- Netværk og fællesskab
- Plads til at eksperimentere
- Publikumstilknytning

I det følgende præsenteres eksempler² på hvordan kommunale kulturhuse enten giver plads til miljøer eller har en aktiv rolle i at facilitere dem, ud fra ovenstående forhold.

¹Kulturhusenes virke og betydning (2024)

²Beskrivelserne er baseret på erfaringer fra arbejdet med vækstlaget i KFF's kulturhuse.

Eksempler på vækstlagsmiljøer i kulturhuse

Huset

Huset har en central placering i Indre By i København, flere forskellige specialiserede funktioner og er samtidig kendt for sit kulturprogram, der tiltrækker et bredt og engageret publikum. Dette gør samlet set Huset til et attraktivt sted for vækstlagsmiljøer.

Husets specialiserede funktioner muliggør, at Huset kan fungere som et samlingspunkt for nicheprojekter, der har behov for særlige faciliteter og udstyr - for eksempel Feministisk Filmklub, der benytter Husets biograf til deres horrorfilmklub.

De mange forskellige scener og rum i Huset muliggør desuden afholdelse af begivenheder som Debut Fest, hvor debuterende kunstnere med begrænset erfaring gives en platform, kan udvikle netværk på tværs af genrer og kan bidrage som publikum til hinandens projekter.

Husets allerede etablerede publikum og deres høje tilknytning til stedet er særligt noget af det som vækstlaget kan drage fordel af, idet det kan tiltrække publikum til vækstlagets egne arrangementer.

Samlet set er Huset både et sted der giver plads til miljøer og aktivt faciliterer dem.

Eksempler på vækstlagsmiljøer i kulturhuse (fortsat)

Kraftverket

I det brugerdrevne ungekulturhus Kraftverket arbejder KFF aktivt med at facilitere miljøer. Kraftverket tilbyder både faglig støtte til vækstlaget, og har specifikke funktioner (bl.a. et industrikøkken), der er attraktive for særlige kulturmiljøer. Kraftverket giver mulighed for, at aktører kan engagere sig i kulturhuset både til et enkeltstående arrangement og som fast del af kulturhuset et helt år eller længere.

Gennem open calls kan vækstlagsaktører komme i residens hos Kraftverket og blive fast kulturarrangør i huset. Dette indebærer, at aktørerne får mulighed for at udvikle på deres projekter i samarbejde med bl.a. kulturhusets medarbejdere, deltage i månedlige møder og har mulighed for at præge og omdanne rummene i huset. I gennem det høje medejerskab og den høje grad af facilitering kan vækstlaget udvikle nye værktøjer, erfaringer og netværk.

Gennem Kraftverkets residensprogram faciliteres et miljø i og omkring huset, hvor vækstlaget kan få sparring og opbygge kompetencer og erfaring.

ODP3 (Onkel Dannys Plads 3)

På ODP3 gives plads til det mere erfarne vækstlag, der endnu ikke er etablerede. ODP3 tilbyder frie og åbne rammer, og en mulighed for, at man kan overtage bygningen til kulturprojekter i en måned og modtage kulturfaglig sparring.

Gennem open calls og kuratering fra en kulturmedarbejder sammensættes programmet for ODP3. Da det er et sted, hvor man "får nøglerne" og har stor frihed, skal man være ret selvhjulpent ift. at producere og afvikle sit projekt.

ODP3 giver i højere grad plads til miljøerne end de faciliterer dem. På denne måde er ODP3 også et eksempel på, hvordan kulturhusene kan understøtte de ikke helt uopravede vækstlagsaktører, der for norges vedkommende er på vippen til det etablerede.

Miljøet omkring ODP3 udgøres af både vækstlagsaktører og publikum. Både stedets placering, programmets kuratering og det allerede etablerede publikum gør ODP3 til et attraktivt sted at udkomme for vækstlaget.

Der er behov for, at KFF både giver plads til og faciliterer vækstlagsmiljøer

Eksemplerne fra Huset, Kraftverket og ODP3 viser forskellige måder, KFF støtter vækstlagsmiljøer på – gennem enten at give plads til miljøerne eller aktivt facilitere dem.

Kraftverket har en høj grad af facilitering af rammer og støtte til vækstlaget gennem faglig støtte, fælles møder og muligheden for et helt års residens. Kraftverket er derfor et tilbud til det mere uopravede vækstlag.

Huset har forskellige tilbud til forskellige dele af vækstlaget – både det helt spæde gennem f.eks. Debut Fest og til det mere etablerede. Huset har faciliteter og medarbejderressourcer til at favne bredt.

ODP3 tilbyder primært frie rammer og et attraktivt sted at udkomme for vækstlaget, og placerer sig hermed det sted i kulturlandskabet, hvor vækstlaget er på vej til det etablerede.

Med de forskellige tilbud kan KFF nå – og være attraktive steder for – forskellige dele af vækstlaget, og det er derfor vigtigt at KFF (særligt kulturhusene) både giver plads til vækstlagsmiljøer, men også har en aktiv rolle i at facilitere dem.

Behov, indsatser og effekt

Kraftwerket, Huset og ODP3 er profilkulturhuse, som i særlig grad har ressourcer og mulighed for at facilitere vækstlagsmiljøer og give plads til vækstlaget.

I flere andre kulturhuse i København bliver der givet plads til vækstlaget gennem platformen Skab Kultur. Her kan københavnernes foreslå aktiviteter, som de selv skaber og afvikler.

Der er altså i KFF flere forskellige tilbud til vækstlaget, og et stort potentiale i at samarbejde om vækstlaget på tværs af byen – både ift. målrettede tilbud og en tydelig samlet kommunikation om de eksisterende muligheder.

Disse potentialer skal KUBI indsatsen for vækstlaget adressere gennem tre prototyper, der testes i 2026. Dette er forvaltningens forsøg på at imødekomme vækstlagets udfordringer med at gennemskue kommunale tilbud, samt de tre primære behov vækstlaget har, som er identificeret (se til højre).

Disse indsatser skal sammen bidrage til, at det kulturelle vækstlag i København trives, mødes og vokser – og herigennem skaber spændende kultur for københavnernes.

Interessefællesskaber og rådgivningsevents

Vi tester: Fast mulighed for at arbejde, få støtte og møde peers på Ungdommens Demokratihus

Kommunikationsmateriale og landingpage

Vi tester: En digital indgang (underside på BrugByen) og informationsmateriale målrettet vækstlaget

KUBI
Indsatser
(2026)

Behov

Hjælp til at udvide sit publikum og netværk, bl.a. gennem *markedsføring og brobygning*

Rådgivning, støtte og viden om bl.a. *administration, budget og at drive et projekt*

Faciliteter til både at *udkomme* og til at *udvikle, øve sig og producere*

Debut Fest

Vi tester: Tværkunstnerisk 2-dages festival i Brønshøj Vandtårn og Kildevæld Kulturcenter 4.-5. september 2026

Opmærksomheder

1) Kulturhusenes indtægtsmål sætter krav til indtjening, hvilket kan begrænse muligheden for at give plads til ikke-indtjeningsgivende aktiviteter 2) KFF's aftalerammer kræver særlig proces og håndtering i hver enkeltsag, hvilket kan besværliggøre samarbejde med vækstlaget 3) Der er begrænsede ressourcer i kulturhusene til at yde støtte og henvise vækstlaget, og understøttelse af vækstlaget kræver andre kulturfaglige kompetencer end samarbejde med etablerede kulturaktører.

Kilder

Eksterne kilder

Aalborg Kommune, 2020. [Aalborg Kommunes Kulturpolitik](#).

Aarhus Kommune, 2021. [Kulturpolitikken 2021-2024](#).

Den danske ordbog, 2023. Det danske sprog- og litteraturselskab. [Definition af vækstlag](#).

OECD, 2025. OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers. [The role of culture-led regeneration in place transformation](#).

Odense Kommune, 2022. Odense Kommunes Kulturpolitik. Kulturpolitisk fokusområde: [Styrkelse af vilkårene for vækstlag og fødekæde](#)

Tuborgfondet. [Kreative erhverv – vækstlag i rytmisk musik](#).

Vibelab, 2024. Creative Footprint Copenhagen.

Interne kilder

Evaluering af Snabslanten, 2024. Biblioteks- og Kulturudvikling, Københavns Kommune.

Kultur- og Fritidspolitik 2023-2026. [Kultur- og Fritidspolitikken](#). Københavns Kommune.

Kulturhus- og biblioteksplanen, 2025. Københavns Kommune. [KUBI-planen](#).

Kulturhusenes virke og betydning, 2024. Biblioteks- og kulturudvikling. Københavns kommune. [Rapport](#).

Bilag

Bilag 1: Udarbejdelse af materialet

Bilag 2: Grundlag for KUBI vækstlagsindsatser

Bilag 1

Udarbejdelse af materialet

Projektledeelse og udarbejdelse af vidensgrundlag

Biblioteks- og kulturudvikling

Herunder facilitering af workshops
med hhv. udvalgte medarbejdere og
vækstlagsaktører om vækstlagets
udfordringer og behov, efteråret
2025

Lederophæng

- Rie Bojer Kooistra (Biblioteks- og kulturudvikling)
- Jon Oppfeldt-Jackson (Østerbro)
- Karin Østergaard Kjer (Brønshøj-Husum)

Lederophæng har kommet
med input og godkendt
vidensgrundlaget.

Arbejdsgruppe

- Mikkell Sönnichsen (Huset)
- Linnea Pinderup Frandsen (Onkel Dannys Plads)
- Mie Behrmann Jensen (Kraftverket)
- Martin Voola (Kildevæld Kulturcenter)
- Laust Færch (BRØK og Vandtårnet)
- Anne Bøgh (Børnekulturhuset Ama'r)

Arbejdsgruppen har kvalificeret
indholdet på en workshop og
efterfølgende givet skriftlig
feedback.

Bilag 2

Grundlag for KUBI vækstlagsindsatser

17

Godkendt v. KUBI
styregruppen 10.10.2025

1. Forretnings- begrundelse

Aktuel situation: Hvilket problem/behov/mulighed løser projektet og hvorfor netop nu?

As-Is:

Vi mangler definition af hvad KFF betegner som vækstlag. Vækstlaget savner en klar indgang og tydelige rammer for samarbejde. Vækstlaget har behov for steder at udkomme, samt rådgivning. Kulturhusmedarbejdere har ikke tydeligt kollegaskab og samarbejde ift. vækstlag.

To-Be:

Klar definition og fælles forståelse af, hvad KFF betegner som vækstlag. Prototyper af konkrete indsatser sættes i gang, testes og evalueres i 2026, med henblik på at de kan overgå til drift og skaleres. Tydelig indgang til vækstlaget og potentielle kulturskabere. Faglig udvikling og koordinering på tværs af bydele. Prototyper og deres værdiskabelse kommunikeres tydeligt og kan styrke politisk bevågenhed ift. budget og udvikling.

2. Samlet leverance

Hvad er de(n) samlede leverance(r) (slutprodukt)?

- Vidensgrundlag omkring vækstlag (10 sider)
- Forandringsteori, succeskriterier og evaluering ift. prototyper og indsatser.
- Medarbejderarbejdsgruppe (vækstlagsfaglighed - møde hver 6. uge)
- Interessefællesskab for vækstlaget (lokation og fx en gang om ugen)
- Debut Fest i september 2026 (samarbejde mellem 1-3 bydele).
- Rådgivningsevent (2 stk - et lokalt og et bydækkende)
- Kommunikationsmateriale om muligheder, vejledning og brugerrejse
- Markedsføringskampagner ift. muligheder og indsatser

3. Gevinster

Hvilken værdi skal projektet skabe ift. KUBI-planen, jf. de fire indsatsområder?

- Gevinst 1: Understøttelse af vækstlaget i København
- Gevinst 2: Flere kulturaktive Københavnerne
- Gevinst 3: Flere unge i meningsfulde fællesskaber

4. Finansiering

Samlet budget? og fx kilde til finansiering?

- Projektleder (Biblioteks- og kulturudvikling).
- Evaluering – design og indsamling af data (Biblioteks- og kulturudvikling)
- Kommunikation (KFF kom)
- Medarb. fra aktiviteter (arbejdsgruppe + prototype-indsatser)
- Debutfest (50.000 + afvikling og medarb. ressourcer fra aktiviteter)
- Rådgivningsevents (10.000 til bydækkende, finansiering lokalt)
- Interessefællesskab (lokaler - aktiviteter)

5. Organisering

Afdeling(er): Biblioteks- og kulturudvikling

Projektejer: Rie Kooistra

Projektleder: Nina Rasmussen

Nøgleinteressenter: Aktiviteter (bydele og kulturhuse m. fokus på vækstlag), Fælles Aktiviteter (aftalegrundlag) KFF Kom (vejledning, kommunikation og markedsføring), Kunst og Historie (vækstlagsbegreb behandles af dem ift. scenekunstudvalg og musikudvalg)

6. Kompetencer

Hvilke kompetencer er der brug for i denne indsats?

- Projekt- og procesledelse
- Kulturfaglighed
- Kommunikation og markedsføring
- Design af prototyper
- Forandringsteori og evaluering

